

П Р О Т О К О Л

a_1976_004567

150

ОТ ЗАСЕДАНИЕТО НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ НА НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВ. ВАЗОВ",
ПРИЕМАНЕ ПЛАКАТА НА АСЕН СТАРЕЙШИНСКИ КЪМ ПОСТАНОВКАТА НА Кр. МИРСКИ
"КЛОПКА" ОТ ДИМИТЪР НАЧЕВ, ПРИЕМАНЕ НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ГОСТ-РЕЖИ-
СБОРА АСЕН ШОПОВ НА ПИЕСАТА "ЕМИГРАНТИ" ОТ СЛАВОМИР МРОЖЕК-, ПРОМЕНИ
В РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ВЯЧО ХАЛАЧЕВ В "ГОЛЕМАНОВ" ОТ СТ. П. КОСТОВ

8 ноември 1976

ПРИСЪСТВУВАЩИ:

Дико Фучеджиев
Любомир Кабакчиев
Севелина Гьорова
Ванчо Банов
Антония Каракостова
Филип Филипов
Кръстьо Мирски
Асен Шопов
Маргарита Дупаримова
Сава Хашъмов
Николай Николаев
Николина Лекова
Емил Стефанов
Кирил Неделчев

ОТСЪСТВУВАЩИ:

Вячо Халачев
Мила Падарева
Рачко Ябаджиев
Илияна Друмева
Стефан Гецов - болен
Андрей Чапразов - в провинция

ХУДОЖЕСТВЕНИЯТ съвет започна с обсъждането на плаката на Асен Старей-
шински към "Клопка" на Димитър Начев. Съветът прие плаката на "Клопка"
но поиска от плакатиста да тушира леко деформацията на лицата отразе-
ни в новоготинната топка. Преди пускането на плаката за печат Асен
Старейшински по решение на художествения съвет трябва още веднъж да
покаже макета му на директора на театъра.

ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ. В нашия репертоар за този сезон съществува заглавието

"Емигранти", пиеса от Славомир Мрожек. Това заглавие е утвърдено от художествения съвет, утвърдено е и от КИК в нашия репертоар. За гост-режисьор на пиесата поканих др. Асен Шопов, който надявам се, ще може веднага да започне работа. "Емигранти" ще се готви паралелно с "Клопка". Действащите лица там са само две, двама мъже. Предлагам ви да чуете неговото разпределение.

АСЕН ШОПОВ. Това е моята първа среща с художествения съвет на Народния театър и затова, преди да обявя разпределението, искам да сподея пред вас някои свои съображения за подхода ми към тази пиеса и респективно към разпределението. Надявам се, че ще бъде разбран правилно - но с тази постановка аз като режисьор, и вие като театър, поемаме един сериозен ангажимент и чувството за отговорност в случая и на двете страни трябва да е много голямо. Преди всичко, защото това е постановка на този автор, който сега ще се появи на българския театрален афиш. Всичките ми мисли преди всичко се съпътствуват от чувството за отговорност пред възможността за провал, който вече може да отнеме правото друг театър да защити този автор на друга сцена.

Вие знаете, в пиесата има две действащи лица. Двама мъже. И тук режисьорът има възможност да се насочи към различни поколения от състава на един театър. След доста дълги умувания аз се спрях на следните предложения:

Георги Черкелов - Аа

Георги Георгиев-Гец - Хх

Това са двама души, две различни стойности, различни начала на живота, две страни на една и съща монета с една същност. Единият твърде близо до реалността, първичен, другият в преценките и реакциите с химерите на интелекта.

БАНЧО БАНОВ. Имам един въпрос към другаря Шопов. Дали другарят Шопов е мислил за втори състав, с по-млади изпълнители? Георги Георгиев

Гец е много зает и това носи риска да не може да се играят "Емигранти" на камерната сцена, защото той почти всяка вечер ще играе на голямата сцена. Има време ми се струва да се помисли за втори състав, а ще има време и да се подготви този втори състав.

КВЪСТЪО МИРСКИ. Разпределението е много убедително. Аз знаех за това разпределение, когато четох пиесата и даже не бих могъл да си представя други изпълнители вече в театъра. Пиесата е извънредно трудна. Но тези двама артисти са много опитни и подходящи за ролите си.

АСЕН ШОПОВ. Не съм разсъждавал за втори състав. Струва ми се, че тук принципа на дубльорството противоречи на самата пиеса. Във всяка друга постановка, с по-сложна организация, с по-ярък сюжет, където натовареността пада върху по-голям брой хора, където темата, проблематиката търпи и друг подход, е по-лесно да се реализират двойни състави. Там двойният състав не би играл така силно ерозираща роля както тук и не би се отразил така решително върху бъдещето звучане на представлението. При тази пиеса два състава значи две различни постановки. Още повече, ако единият от съставите е от по-младото поколение. За мене е почти невъзможно даже да си представя, че два състава в тази пиеса биха могли да вървят в едно психологическо тълкувание на образите, в един и същ мизансцен, в една логика. Два състава в тази пиеса предполага съвършено независима работа с тях. А при положение, че се наложи взаимозаменяемост на съставите - това е не само невъзможно, но и абсурдно за мене. Тази пиеса предполага пълен синхрон на партньорите, сработване от най-висша класа, рефлекс към импровизацията на партньора и подмяната на единия изпълнител с друг, с дубльор, според мене би поставило под съмнение цялото представление.

Към редица други заглавия все пак още при предварителните замисли може да се гарантира крайния резултат. А тук самият аз не

мога да поема гаранцията, не знаей дали ще сполуча. Разбира се професионалният момент в изпълнителите носи известни гаранции. Драматургията на Мрожек е чужда за нас. И колкото и да са опитни двамата изпълнители дори техният опит май че е най опасното. В случая рутината може да поведе. Двойният състав ми се струва, че ще ни накара да орем площ, а не на дълбочина. Всяко раздвояване на усилията, дори и съзнанието - имам дубльор - ще е противопоказано в случая.

От тази постановка аз правя най-малко капитал за себе си. Не ме блазни мисълта - ето предложена ми е пиеса в Народния театър.

Ако провалим тази пиеса, ние ще провалим автора у нас. Неговата драматургия в света вече е изиграна, а ние сега се опитваме да я открием за себе си. И ако провалим пиесата това наистина ще бъде престъпление. Пиесата изисква такива изразни средства, които са в противоречие и с моя опит на режисьор, с досегашните ми търсения. Постановката ще изисква изключително подробна и прецизна работа, защото ще воюваме със собствените си навици. Пиесата е много по-сложна отколкото на пръв поглед изглежда.

САВА ХАШЪМОВ. Приемам разпределението, въпреки техническите трудности да се съчетаят "Емитранти" с програмата ни на голяма сцена. Асен Шопов е прав такава пиеса с двама души не може да има дубльори. Приемам и решението само за един състав.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА. Приемам разпределението. Но искам да помислим конкретно. Кои са тези пиеси, които ще могат едновременно да се играят с "клопка" и "Емигранти" на голямата сцена. Гец играе навсякъде. Нашият репертоар за голяма сцена добре трябва да се огледа.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ. Слушах много внимателно експозицията на режисьора. Разбирам добре мислите и тревогите му за реализирането на автора на сцената на Народния театър. Но този въпрос за мене прераства в друг - за реализацията на този автор изобщо у нас. Примерът на Па-

родния театър може да бъде заразителен в лошия смисъл. КИК, САБ трябва да вземат мерки след като Народният театър осъществява именно тази пиеса от МРОЖЕК, която е ясна и определена, това да не предизвика цялостното осъществяване на драматургията на този автор у нас. Второ. Режисьорското решение на "Емигранти" трябва да бъде с много точен идеен прицел. Ако се получи някъде мъглявина-идейна неяснота - има опасност да сгрешим. Тук всичко зависи от работата на режисьора. Трето. Разпределението е точно. В случая действително не бива да се търси втори състав. Това е пиеса, в която всичко се решава от актьорите с помощта на режисьора. Не трябва да се тръгва към решението с двойни състави.

БАНЧО БАНОВ. Изцяло споделям тревогите и възмущенията на др. Шопов и особено ми хареса неговата мисъл, че това е пиеса, която трябва да се оре в дълбочина. Мъглявините, за които тук спомена Кабакчиев, преди всичко вървят по линията на сюжета - това са специални полски проблеми. Темата за емигранството взета само в полския си аспект ще бъде чужда за нашия зрители. Ние трябва да търсим душевната емиграция на героите - в този аспект трябва да тръгне решението. Двамата артисти, на които се е спрял др. Шопов великолепно ще направят пиесата. Боя се специално при Гец - неговото участие тук ще изправи театъра пред необходимостта "Емигранти" да се играе много рядко. Все пак може би Шопов би трябвало да помисли да работи с друг изпълнител, с друга концепция разбира се, с друг единичен състав. Тук вече няма да става дума за взаимна размяна на съставите. Но ако Гец влезе, рядко този спектакъл ще може да се играе, защото Гец всяка вечер дето се вика е на голямата сцена.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА. Струва ми се, че случаят с Гец не е толкова страшен. На голяма сцена с "Емигранти" ще могат да вървят "Почивка в Арко Ирис" - Гец там има дубльор, "Лес" - не участва, в "Деца на слънцето" - има дубльор, не участва в "Големанов", "Домът на Бер-

нарца Алба", "Всичко в градината", няма да бъде разпределен и в "По пътя" на Виктор Розов. Така че има с какво да върви паралелно "Емигранти". Гец няма дубльори само в "Тази малка земя", "Протокол на едно заседание" и "Боряна".

БАНЧО БАНОВ. Шом е така, разбира се оттеглям думите си.

КИРИЛ БЕДЕЛЧЕВ. Поткрепям разпределението.

ФИЛИП ФИЛИПОВ. Разпределението е верно. Има едно обстоятелство, с което не можем да не се съобразим. Асен Шопов за пръв път ще поставя в нашия театър. И ние трябва да уважим неговите изисквания и ние действително ги уважаваме. Разбира се, че участието на Гец на голямат сцена не е и не може да бъде фатално за постановката на Асен. По-фаталното е друго - че Гец и с дубльор и без дубльор все едно ще си гледа киото.

ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ. Искам да кажа няколко думи. Самият аз имах много колебаения преди окончателно да реша за включването на тази пиеса в афиша. Въпреки че "Емигранти" е с категорични жизнени позиции. В случая не може да има съмнения, че авторът едн за героите си от наша позиция. Верно е че проблемът е много полски, но е интересен. Това и определи решението ми. Още повече че пиесата дава добри възможности за камерната ни сцена и може да се готви паралелно с "Клопка" в това стечение на обстоятелства. Задачата на режисьора наистина е сериозна, но ние можем да му гласуваме доверие, защото той нееднократно е доказал творческата си и политическа зрялост. Смятам че това е пиеса, която и на него ще му предостави добри възможности да се представи като режисьор. А художественият съвет има право да контролира, има право на надзор над постановката. Разбира се проблемът политически е достатъчно ясен и се надявам, че до там изобщо няма да се стигне. При вътрешните си колебания около пиесата имах преди всичко предвид апетитите, които можем да събудим в другите театри. В "Танго" например има възмож-

ности за най-различни и най-превратни тълкувания. Опасенията ми вървяха не толкова по посока на "Емигранти", колкото от нездравите апетити на други театри към други пиеси на Мрожек, за които те няма да имат нито възможности, нито сили. Това е същото както сега в "Сълза и смях" искат да поставят "Пред залез слънце" на Хауптман, която е в нашия репертоар и за която те нямат нашите възможности. Позицията на нашия театър в случая ще бъде категорична. Ние ще направим всичко възможно "Емигранти" - една пиеса с ясна и чиста позиция - да не попадне в ръце, които искат от нея да извлекат спорни и компромисни неща. САБ също ще има думата по въпроса. Това е въпрос на политика и на КИК, на САБ, а не само на Народно театър. А ние за тази пиеса сме категорични и ще направим всичко срещу възможни спекулации с този факт. Що се отнася до идейната ѝ защита на наша сцена - това зависи изключително от другаря Асен Шопов. Разпределението е подходящо, убедително и самото то вече говори за позицията на режисьора. Гец действително е зает, но ще мислим неговата заетост в случая да не е решаваща.

АСЕН ШОПОВ. Аз се извинявам, другарю Фучеджиев, че взимам думата след вас, но имам само едно малко допълнение по един съществен въпрос. Пиесата е от този род, в който художествеността пряко се кръстосва с идейността на произведението в политически аспект. Доза голяма за спокойствие ни дава фактът, че самите поляци го признават. Още повече, че пиесата е написана в отговор, като реверанс на това признание. Това, което е характерно за другите негови пиеси като деформация на мисленето - тук е просто и ясно, на реалистична основа, категорично като основна идея и мисъл у автора - за вътрешната емиграция на човека от обществото, за човека безотечественик, за емиграцията от човечеството, за предателството на човешкото в самия себе си. Тук е невъзможно даже поставянето на задача да се осветли автора със светлина под друг ъгъл. Философските измерения

на авторската идея са многопосочни, авторът е комплициран, комплицираността на автора - ето къде лично аз виждам опасността. Но се надявам, че и аз, и Народният театър като цяло ще положим усилия да бъдем на степеня на изискванията към нас като творци.

ДИКО ФУЧЕДЛИВЕЕ. Обяви допълнителните промени в разпределението на "Големанов" от Ст. Л. Костов. На ролята на Горилков да има още един изпълнител освен Кирил Кавадарков - Венелин Пехливанов. Те двамата ще се разменят и в ролята на д-р Живков.

Художественият съвет почти с болшинство като колективен орган осъжда поведението на режисьора Енчо Халачев, за начина по който е процедурал и счита, че подобни неща в практиката на Народния театър са недопустими и че не бива да се позволяват за в бъдеще.

Протоколира: *А. Каракостова*
/А. Каракостова/